

L • O • T • S • E • N

Medlemstidning för Tjänstemännens socialdemokratiska förening i Göteborg - N:o 3 2022

LEDARE LÄR AV GÖTEBORG!

Valet är över och det börjar bli dags att samla erfarenheterna från valrörelsen. Socialdemokraternas nationella och lokala valanalyser dröjer ett tag till men redan nu går det att göra vissa uppenbara observationer. En del intressanta mönster framträder ganska tydligt, inte minst om man jämför partiets nationella valrörelse med vår lokala, här i Göteborg. Partiet nationellt och i Göteborg hade nämligen vissa grundläggande förutsättningar gemensamma.

I båda fallen hade man en lång nedgångsperiod bakom sig med fallande förtroende hos allmänheten. I båda fallen hade man 2018 gjort sitt sämsta val sedan demokratins införande. I båda fallen valde partiet att förnya sitt ledarskap. I båda fallen utlovades en nystart med en tydligare och folkligare socialdemokrati som sätter välfärden först och som inte är rädd för att "säga som det är och göra det som krävs" för att bekämpa segregationen och stoppa kriminaliteten, ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden och bygga ett hållbart samhälle.

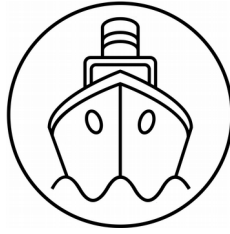
I båda fallen ledde också ledarbytet till snabbt ökande förtroendesiffror. Det var uppenbart att det fanns ett stort sug efter traditionell socialdemokratisk politik med fokus på att förbättra livet för vanliga svenska löntagare.

Fram emot sommaren började dock luften sakta pysa ur partiet nationellt och valresultatet landade till slut på strax över 30 procent. Förvisso två procentenheter bättre än katastrofvalet 2018 men samtidigt det näst sämsta någonsin. I Göteborg däremot fortsatte framgångsvågen och partiet gick fram med hela sex procentenheter i kommunvalet, vilket är den största ökningen för S i Göteborg i ett val sedan 1994.

Vad var då den stora skillnaden mellan valrörelserna nationellt och lokalt? Det uppenbara svaret på den frågan är att partiet nationellt inte förmådde konkretisera den utlovade nystarten i praktisk politik. Det var mycket prat om att "vända på stenar" men tyvärr för lite av tydliga och rejäla reformförslag och traditionell socialdemokratisk politik.

I Göteborg pratade vi inte bara, utan gick också fram med konkret politik för att stärka välfärden, rädda hyresrätterna och få ordning på integrationen. Vi stod upp för vår politik även när vi blev anklagade för det ena eller andra av åsiktsmaskinerna i den liberala mediaeliten. Nationellt valde man att fokusera sin energi på att skrämmas med SD, vilket var en strategi dömd att misslyckas och något [Lotsen varnade för](#) redan våren 2021. Resultatet blev precis det vi befarade då. Ännu en valrörelse på SD:s hemmaplan, ännu ett succéval för den fascistiska rörelsen i Sverige och i slutändan en högerkonservativ regering i SD:s strypkoppel.

I Göteborg gick vi i stället till val på egna realistiska förslag för att bekämpa segregation och kriminalitet, gjorde SD irrelevanta och skapade goda förutsättningar för ett nytt socialdemokratiskt lett styre. Det finns alltså alla skäl för partiet nationellt att se och lära av Göteborgs socialdemokrater. Slösa inte bort en bra kris, som det kända citatet lyder, utan ta istället tillfället i akt att fullfölja förnyelsen av partiet. Städa trappan uppifrån, klipp banden med det kindpussande klägget i Stockholms lobbyträsck och återgå till att vara ett parti för vanliga svenska löntagare. Svårare än så behöver det inte vara.

LEDARE

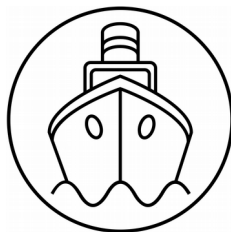
SANNINGEN I BOTTEN AV FLASKAN

Sedan valnattens snabba svängningar har landet levt i ovisshet. Så ägde det äntligen rum. Ut från sin bal på slottet strömmade ministertaburetternas mästare fram till de väntande journalisterna. Ulf Kristersson presenterade förnöjt sina 13 moderata statsråd. Stödpartierna redogjorde för sina fem ministrar var. För våra anhängare var detta en av årets sämre dagar. Insikten är irriterande, störande, frustrerande – men helt nödvändig. Den socialdemokratiska regeringen har upphört att existera. Uppgiften framåt blir att undvika att det socialdemokratiska partiet går samma öde till mötes. Minoritetsregerandets ansvar har tyngt partiets främsta företrädare. Nu finns en möjlighet, en liten chans, för den högsta ledningen att blicka ut i sitt eget land och fråga sig vad som har förändrats sedan sist man tvingades lämna ifrån sig makten till en brokig högerkoalition som ingen trodde på.

Johnny Magnusson, långvarig moderat partipamp, berättade i sin avskedsintervju i GP om sin vana att dricka champagne på första maj medan han från sin balkong på Kungssportsavenyn betraktar demonstrationståget. I intervjun konstaterar dock Magnusson att det blivit lite torrare och tråkigare med åren: ”Det började vi med på Göran Johanssons tid. Vi drack rosa champagne och på den tiden hann vi med tre flaskor under tiden tåget gick förbi, sedan blev de så små att vi bara hann med en piccoloflaska”.

Hur skrattretande borgerligt citatet än må framstå finns det en djupare sanning i botten av flaskan: Socialdemokraterna har gått från tre flaskor till en piccolo. När Göran Persson förlorade valet år 2006 hade partiet drygt dubbelt så många medlemmar som idag – ungefär 130.000, att jämföra med dagens 70.000. I runt 30 kommuner regerade SAP med egen majoritet; städer som Surahammar, Karlskoga och Bromölla producerade socialdemokratiska majoriteter som inte längre existerar ens i de mest klassröstningsbetonade avfolkningsorterna i norr. Fackföreningsrörelsen, hyresgästföreningarna, arbetarrörelsen som enhet var fortfarande stark, närvarande och hade orubbliga band till det parti som företrädde dem i det parlamentariska systemet. Idag finns det knappt några socialdemokratiska majoriteter kvar, varken i kommuner eller i ens i de stadgemässigt socialdemokratiska fackförbunden. Partivännerna är allt färre och allt äldre. Nu invänder snart ni läsare med att ledarsidan är nostalgisk och utopisk – Sverige har ju faktiskt förändrats sedan de 45 procentens långa årtionden, den strukturella basen i ekonomin skiftat, arbetarklassens band till socialdemokratin tunnats ut och klippts av. Vi gick ju faktiskt framåt i valet, säger man. Det var samarbetspartierna som torskade! För vissa är det naturligt att SAP stagnerar. Denna ledarsida motsätter sig den uppfattningen.

Det är inte av en högre kraft givet att de våra första maj-tåg krymper när Vänsterpartiets tåg femdubblas, Västlänken-demonstrationer fyller innerstaden eller unga människor i tusental manifesterar mot de iranska mullornas förtryck. Det är inte en naturlag att SAP tappar medlemmar när andra partier slår medlemsrekord. Den materiella basen har inte förändrats på sådant sätt att socialdemokratin gjorts strukturellt irrelevant; gig-ekonomins framväxt, proletariseringen av tjänstemannaklassen, den gröna återindustrialiseringen och folkets obefintliga aptit på borgerlig politik talar snarare för ett kraftigt växande parti som, inom kort, kan göra starkare anspråk på regeringsmakten och skapa stabilare majoritetsunderlag i riksdagen än på mycket lång tid. Bortförklaringarnas tid är slut. Att gå från tre flaskor till en piccolo gick inte fort, och vändningen kommer inte nödvändigtvis komma fort den heller. Det finns ingen magisk reform som – på Suhonenmanér – gör att SAP omedelbart rusar upp till de mytomspunna nivåerna från det förra seklet. Däremot finns det ett trängande, ett akut, behov av att inse att det program som valet bedrevs på har förlorat. Linjer behöver omprövas, konflikter förnyas, medlemmar värvas och ny politik formuleras. Vi står redo att lotsa den idépolitiska debatten en mandatperiod till.

KRÖNIKA (LÖNE)ARBETARRÖRELSEN

Samtidigt som denna text skrivs är Sverige i färd med att få en liberalkonservativ regering med stöd av nyfascister. En mörk milstolpe i ett land som under 1900-talets andra hälft hade helt socialistiska majoriteter i de flesta direkta val till landets högsta församling. Det var under denna tid som de största delarna av det socialdemokratiska välfärdssamhället förverkligades. Trots alla landvinningar fick arbetarrörelsen se ett svagare parlamentariskt stöd – under detta sekel har det aldrig blivit några socialistiska majoriteter. Det finns garanterat flera orsaker till att så är fallet. Utrymmet för denna text tillåter oss naturligtvis inte att gå igenom alla aspekter av denna viktiga fråga, utan vi ska uppehålla oss vid något som undertecknad menar inte får förringas.

Socialistiska rörelser tar som bekant sin utgångspunkt i arbetarklassen och dess förhållanden. Men vem är arbetare? Vilka syftar vi på i vårt partinamn? Enligt den klassiska socialistiska definition handlar det om dem som (endast) tjänar sitt uppehälle genom att sälja sitt lönearbete. Mot denna definition står vanligen en ideologiskt tveksam (och snarare romantisk) idé om att den som har ett manuellt arbete och/eller saknar viss typ av utbildning är arbetare.

När arbetarklassen i slutet av 1800-talet organiserade sig fackligt och politiskt var det ingen tvekan om

att en överväldigande majoritet hade manuella arbetsuppgifter. De lönearbetare som avstod från att ansluta sig till den socialdemokratiska fackföreningsrörelsen LO tillhörde utan tvekan privilegierade arbetargrupper där borgerliga ideologer hade ett genomslag. Detta hade ingen avgörande betydelse i den fackliga och politiska kamp som bedrevs genom början av 1900-talet, eftersom dessa grupper endast utgjorde en mycket liten del av arbetarklassen. Vad det däremot gjorde var att det byggde in en fundamental begränsning i den socialdemokratiska fackföreningsrörelsen som långt senare skulle få sin konsekvens.

Det som sedan dess har skett är att andelen lönearbetare som kan organisera sig i LO har sjunkit markant. Orsaken är den teknologiska utvecklingen och globaliseringen av världsekonomin. Processen har under de senaste decennierna accelererat och idag utgör LO – de socialdemokratiska fackförbunden – långt under hälften av alla organiserade lönearbetare. Den mest uppenbara konsekvensen har förstås varit att styrkan i den socialdemokratiska fackligt-politiska samverkan har försvagats. Men har inte denna fackliga splittring av lönearbetarna – arbetarklassen – också fått efterverkningar på klassolidariteten och de socialistiska partiernas parlamentariska stöd?

Min uppfattning är att det definitivt inte kan uteslutas.

Det finns därför flera skäl att återerövra begreppet arbetare och inte acceptera den uppdelning som har skett. Genom att vidhålla att arbetarklassen omfattar alla lönearbetare kan vi återuppfinna den socialdemokratiska berättelsen om en överväldigade majoritet som har gemensamma intressen i förhållande till en liten besutten elit. Ett återuppstått folkhem om ni så vill. Alternativet skulle vara att beskåda hur dagens stympade ”arbetarklass” blir mindre och mindre tills den bara blir ett ytterligt särintresse.

Så vad krävs av vårt handlande? Vi måste sträva efter att ena så många fackföreningar som möjligt i en och samma övergripande organisation istället för den uppdelning som idag råder. Vi måste förkasta romantiska idéer om att en arbetare är någon med specifika arbetsuppgifter och inte någon som försörjer sig genom lönearbete. Genom detta kan vi förhoppningsvis förstärka klassolidariteten mellan arbetare och skapa förutsättningar för ett nytt långvarigt stort parlamentariskt stöd så att vi kan skapa verklig förändring i socialdemokratisk riktning.

AMIN EL-SABINI
Socialdemokrat

NY BOK

Nationalstaten av Björn Östbring
Fri tanke förlag.

Hur ska socialdemokratin bemöta den svenska nationalismen? SD:s framgångar tvingar fram ett ifrågasättande av tidigare fasta ståndpunkter och positioner. Att så många - arbetare och låginkomsttagare - väljer bort S till förmån för ett nationalistiskt parti manar till omprövning. Statsvetaren Björn Östbrings nya bok ingjuter hopp om att S kan komma stärkta ur det nationella nederlaget – om man förmår införliva folkdjupets stämningar och längtan efter nationell gemenskap. Östbring argumenterar för att nationalism inte står i motsats till liberala värden om allas lika värde. Nationalstaten är en förutsättning för den moderna välfärdsstaten och kräver ett visst mått av nationalism för att kunna upprätthållas. Men nationalism svarar även mot ett mänskligt behov av gemensamt språk och gemensam samhällskultur. Det allt bredare stödet för SD kan ses som en följd av hur detta behov under lång tid misstänkliggjorts och förkastats som otidsenligt. SD har därmed lämnats ensamma att stöpa nationalismen i chauvinistisk form. Samtidigt har Sverige haft en rekordstor invandring, särskilt av grupper som avviker kulturellt och språkligt, och på några decennier kraftigt förändrat sin demografiska sammansättning. Människor möter konsekvenserna av dessa omfattande och snabba förändringar i sin vardag vilket påverkar deras uppfattningar och åsikter. Östbring diskuterar dessa frågor och pläderar för en liberal nationalism, en politik för nationell tillhörighet och trygghet inom ramen för en modern välfärdsstat. Vad han manar till är att inte avfärda nationalistiska stämningar utan formulera en alternativ nationalism som är öppen och inkluderande – och som kräver en strikt reglerad invandring och anpassning av de som träder in.

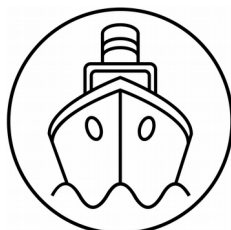
S-AKADEMIKER

S-akademiker (Tjänstemännens socialdemokratiska förening) organiserar tjänstemän och akademiker inom Göteborgs socialdemokratiska partidistrikt. Föreningen bildades 1958 och är en av de större partiföreningarna i Göteborg med många medlemmar som är fackligt aktiva. Vi har regelbundna medlemsmöten med spännande teman. Om du är intresserad av att bli medlem så mejla info@s-akademiker.se S-akademiker finns också på [facebook](#).

S-akademiker har en skriftserie som ger ut intressanta och viktiga böcker. I november 2017 kom den första volymen: en antologi med texter under redaktion av Payam Moula och Jimmy Sand, med titeln *Socialdemokratin i ett nytt århundrade*. [Läs mer här](#).

Den andra delen i skriftserien är en återutgivning av Nils Karleby klassiker *Socialismen inför verkligheten* från 1926. Med nyskrivet för- och efterord av Örjan Nyström. [Läs mer här](#).

Den tredje delen är en antologi av texter av Anders Nilsson och Örjan Nyström, *Att återupprätta arbetslinjen: Och andra texter om strukturomvandling, sysselsättning och trygghetssystem*. [Läs mer här](#).

TÅLMODIGA LEVER LÄNGRE

Välkommen på föreläsning och diskussion med Tjänstemännens socialdemokratiska förening på Göteborgs litteraturhus 2 november kl 19!

Föreläsningen hålls av Lisa Norrgren, doktor i national-ekonomi och medlem i vår förening, som i sin forskning visat att tålmodiga personer löper lägre risk att dö innan de fyllt 65 år och drabbas i genomsnitt av färre sjukhusinläggningar och diagnoser under sina vuxna liv än mer otåliga individer. Dessa slutsatser har hon dragit efter att ha analyserat ett unikt datamaterial där tusentals svenskar följts från 13-årsåldern in i pensionärlivet. Den 2 november får du möjlighet att höra mer om forskningen. Du kan också vara med och diskutera vad resultaten kan innebära för framtida politik.

En svensk sammanfattning av forskningen [finns här](#) om du vill läsa mer.

[Här finns](#) en nyhet om avhandlingen.

I *Journal of Health Economics* har Lisa Norrgren fått en vetenskaplig artikel [publicerad](#).

Vill du skriva i Lotsen?
Mejla din text till

info@s-akademiker.se

Antal tecken
(inkl mellanslag):
4.000 eller 8.000